

ΔΙΔΑΚΤΟΡ ΠΑΥΛΟΣ ΤΑΤΤΗΣ
Διδασκάλου

Ἡ θαυματουργή Εἰκόνα Παναγίας τῆς Πληκατιώτισσας

ΕΡΕΥΝΑ — ΜΕΛΕΤΗ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 1981

Επιμελήτρια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

ΠΑΥΛΟΣ ΣΤΑΤΗΣ
Διδασκάλου

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΒΑΣΙΔΗ ΝΙΤΣΙΑΚΟΥ

Ἡ θαυματουργή Εἰκόνα Παναγίας τῆς Πληκατιώτισσας

ΕΡΕΥΝΑ — ΜΕΛΕΤΗ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 1981

Με οργάνωση
δεν τον υπέγραψε
Βαβίλεο Ηιζβαλίο
ο βασιλιάς των Ασσυρίων
29-6-1926

Πάρις
29-6-

Εθνική Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

Η ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΗ ΕΙΚΟΝΑ

ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΤΗΣ ΠΛΗΚΑΤΙΩΤΙΣΣΑΣ
ΤΗΣ ΟΔΗΓΗΤΡΙΑΣ

Επιμέλεια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσα

Π Ρ Ο Λ Ο Γ Ο Σ

Ἀξίζει νὰ μακαρίζουν οἱ γενεές τῶν Χριστιανῶν τὴν ἀειμακάριστον καὶ παναμώμητον καὶ Μητέρα τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Σκοπὸς καὶ ἀντικείμενον τῆς ἔρευνας ταύτης καὶ μελέτης εἶναι: Νὰ ἀπεικονισθῇ σωσιὰ καὶ ὀρθὰ ἢ παράδοσις καὶ τὰ δεδομένα τῆς εὐρέσεως τῆς Ἱερᾶς Εἰκόνης τῆς ΠΑΝΑΓΙΑΣ τῆς Πληκατιώτισσας, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀναφερθοῦν τὰ θαύματα τῆς θαυματουργοῦ Ταύτης Εἰκόνης.

Ἡ ἱερὴ αὐτὴ παράδοσις, ἡ ὁποία ἀφηγηματικὰ ἀπὸ τοὺς παπποῦδες καὶ γιαγιάδες οἱ νεωτέρους διατηροῦν μέχρι σήμερα, τόσο καθαρὴ, τόσο παρασιατικὴ καὶ γαυρὴ καμμιὰ παραλλαγή, θὰ συστηματοποιηθῇ γιὰ νὰ μείνῃ καὶ νὰ ὑπάρχη ἓνα γραπτὸ Μνημεῖο γιὰ τὴν Ἁγία αὐτὴ Εἰκόνα.

Γιὰ τὸ ἀντικείμενον τοῦτο μέχρι σήμερα δὲν ἀσχολήθηκε κανεὶς ἀξιόλογα, ὥστε νὰ ὑπάρχη μιὰ συστηματοποιημένη μελέτη γιὰ διαφώτισιν τῶν ἐπερχομένων γενεῶν καὶ τῶν διαφόρων προσερχομένων προσκυνητῶν.

Ὁ πανοσιώτατος ἀρχιμανδρὶτης Γεράσιμος Σιόγιας, ἱερομόναχος καὶ ἐφημέριος τῆς Ἑνορίας Πληκατίου ἐπὶ πεντηκονταετίᾳ περίπου, προέβη εἰς τὴν διασκευὴν τῆς «παλαιᾶς φυλλάδας» δια τοῦ ὑμνογράφου ἐν Ἁγίῳ Ὄρει, Γερασίμου Μοναχοῦ Μικραγιαννανίτη τὸ ἔτος 1972. Ἡ φυλλάδα αὐτὴ ἦταν ἓνα βιβλίον τὸ ὁποῖο περιεῖχε τὴν Ἀκολουθίαν τῆς Τοπικῆς Ἑορτῆς τῆς Παναγίας. Ἦταν γραμμένον μὲ βυζαντινὴν γραφὴν ἀρκετὰ πεπαλαιωμένον καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὴν Παναγίαν τῆς «ΒΕΛΛΑΔΟΣ καὶ Προουσοῦ». Εἰς τὸ «συναξάριον» τῆς διασκευασθείσης φυλλάδος ἀναφέρεται συντόμως τὸ ἱστορικὸν τῆς εὐρέσεως τῆς Εἰκόνης.

Ἐπίσης ὁ ἱεροδιδάσκαλος Διονύσιος Τάτσης ἀπὸ Ἀσημοχώριον ἀσχολήθηκε μὲ τὸ ἀντικείμενον τοῦτο μὲ τὸ ἄρθρον του εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 97)864 φύλλον τῆς ἐφημερίδος «Ἑπειρωτικὸν Μέλλον» τῆς 5)7)1978 ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ Παναγία ἢ Πληκαδίτισσα, ἡ προσίατις τῶν Γραμμοχωρίων». Μὲ τὸ ἄρθρον του αὐτὸ ὁ καλὸς αὐτὸς ἱερεὺς ἐξιχνιάζει μὲ ἀρκετὴ σαφήνεια τὴν ὑπάρ-

χουσα παράδοσι. Ἀξίζει ἡ εὐγνωμοσύνη τῶν κατοίκων εἰς ἀμφοτέρους τοὺς ἀνωτέρω κληρικούς.

Πιστεύω ὅτι μὲ τὴν παροῦσα πραγματεία, ἐπιτελεῖται ἓνα χρέος πρὸς τὴν Θρησκευτικὴν καὶ Ἐθνικὴν Παράδοσιν τοῦ τόπου μας, ὅτι οἱ ἐπερχόμενες γενεές θὰ φρονηματισθοῦν μὲ τὰ Ἱερὰ καὶ Ὅσια τῆς Πατρίδος μας καὶ θὰ τοὺς χρησιμεύσουν σὰν πηγὴ ἐμπνεύσεως γιὰ κάθε ὀρθὴ καὶ ὠραία δημιουργία.

Ἐκφράζεται ἡ εὐχή, ὅπως οἱ μέλλοντες ἐπισιτήμονες ἀπὸ τὸ χωριὸ ἀὐτὸ ἐρευνήσουν τὸ ἀντικείμενο τοῦτο σὲ μεγαλύτερο πλάτος καὶ βάθος, γιὰ νὰ ἐμπλουτισθῇ ἡ Ἱστορία τῆς Θαυματουργοῦ Ταύτης Εἰκόνας τοῦ χωρίου Πληκατίου μὲ περισσότερα στοιχεῖα.

δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Κονίτσας

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄

ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΙ

ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΠΛΗΚΑΤΙΟΥ

Τὸ χωριὸν μὲ παλαιὰ καὶ νέα ὀνομασία Πληκάτι (Πληκάτιον) καὶ Πληκάδες (ἔτσι τὸ ὀνομάζουν οἱ γυναῖκες τῶν γύρω χωριῶν, ἰδίως οἱ Πυρσογιαννίτισσες λένε: «...θὰ πάμε στὶς Πληκάδες, στὴν Παναγία...»), εἶναι χτισμένο στὸς πρόποδες τοῦ ἱστορικοῦ Γράμμου. Ἔχει ὑψόμετρο 1200 μ. Ἀνατολικά ὑψώνεται τὸ ἥμερον καὶ δασωμένο μὲ ὄξυές θουνὸ Καρδάρι — Σταυρός, ὅπου καὶ στὴν κορυφὴ 2166 εἶναι τὸ ἐπιβλητικὸ Ἡρώο τῶν μαχῶν 1948—49, βόρεια ἢ χορταριασμένη Σκάλα μὲ τὴν ψηλὴν κορυφὴν 2520, δυτικὰ ὑψώνεται τὸ συγκρότημα Ροσδόλι — Μαύρη Πέτρα ὅπου ὁ δρυμὸς «Σκοτάδι» μὲ πανύψηλα καὶ μυρωμένα ἔλατα καὶ πεύκα. Ἀνάμεσά τους ἀπλώνεται μιὰ ἀρκετὰ μεγάλῃ καὶ γόνιμῃ κοιλάδα τὴν ὁποία διαρρέουν τρία ποτάμια ποὺ πηγάζουν ἀπὸ τὶς πολυάριθμες πηγές τῶν γύρω θουνῶν καὶ δρυμῶν.

Τὰ δροσερὰ νερὰ ποτίζουν τὴν περισσότερην ἔκτασιν τῆς κοιλάδος, γι' αὐτὸ τὰ γεωργικὰ προϊόντα τοῦ χωριοῦ εἶναι ποικίλα καὶ ἐκλεκτικά.

Ὁ καταγάλανος οὐρανός, τὰ χιονισμένα τὸ χειμῶνα καὶ ὀλάνθιστα τὴν ἀνοιξὶ θουνά, ἢ ἀφθονία τοῦ πρασίνου, τὰ γάργαρα νερά, ἢ ποικίλη πανίδα, ἢ ἡμερότητα καὶ ἢ ἐναλλαγὴ τῶν διαφόρων τοπίων καὶ φυσικῶν καλλονῶν, οἱ κυματοειδεῖς θουνοπλαγιές καὶ κατάφυτοι λόφοι, τὰ μυριάδες πουλιά, ποὺ μὲ τὸ γλυκὸ κελάδημα ἀναπέμπουν ὕμνους στὸν Πάνσοφο Δημιουργό, συνθέτουν ἓνα μεγαλειῶδες καὶ σπάνιον τοπίον τῆς Πατρίδος μας, τὸ ὁποῖο προσφέρεται γιὰ τουρισμὸ καθ' ὅλη τὴ διάρκειαν τῆς χρονιάς!

Τοῦτο τὸ χωριὸν σήμερον ἀριθμεῖ 250 μονίμους κατοίκους, τὸ 1948 ἀριθμοῦσε 519 καὶ παλαιότερα, πρὸ τοῦ

1840 ἀριθμοῦσε παραπάνω ἀπὸ 2.200 κατοίκους. Τοῦτο εἶναι ἀληθές, διότι γύρω ἀπὸ τὸ χωριὸ καὶ σὲ ἀπόστασι ἑκατοντάδων μέτρων ὑπάρχουν ἑρείπια καὶ χτίσματα παλαιῶν οἰκιῶν, διάφορες ὀνομασίες στὰ ἑρειπωμένα αὐτὰ κτίσματα, ...«ἡ θρύση τῆς Φούντως», «ἡ καλύβα τοῦ Μπολάση» κ.ἄ. πολλές. Δεύτερον, σὲ ἀπόστασι 1.500 μέτρων ἀπὸ τὸ χωριό, στὶς ὑψώρειες τοῦ Ροσδολιοῦ καὶ παρὰ τὸν δρυμὸν «Σκοιτάδι», ὑπάρχει τοποθεσία καὶ δείγματα χτισμάτων μὲ ὀνομασία «Τὸ καμένο χωριό», ἀπόδειξι ὅτι ὑπῆρχε ἐκεῖ συνοικισμὸς. Τρίτη δὲ καὶ ἀψευδῆς μαρτυρία ποὺ θεμελιώνει τὴν παραπάνω ἄποψι, εἶναι τὸ γεγονὸς ὅτι: οἱ περισσότεροι κάτοικοι, εἴτε πιεζόμενοι σκληρὰ ἀπὸ τὸν δυνάστη Τοῦρκό, εἴτε διότι ἡ ἔκτασι δὲν ἔπαρκοῦσε διὰ τὴν παροχὴν πόρων ζωῆς εἰς δυσανάλογον πληθυσμὸν, ἀναγκάστηκαν νὰ ἐκπατριθοῦν. Ἔτσι ἀπὸ τὸ 1840 μέχρι τὸ 1923 παρατηρήθηκαν ὁμαδικές μετακινήσεις στὴ Δ. Μακεδονία, στὸ Μπαλκαμένι (ν. Δροσοπηγὴ Φλωρίνης), στὸ Νεχοβάνι (ν. Φλάμπουρο). Τὸ 70ο) οὗ τῶν δύο τούτων χωριῶν εἶναι καθαροὶ ἀποικοὶ Πληκατιῶτες. Ἄλλοι ἐτράπησαν εἰς Καζακλάρ Θεσσαλίας (ν. Ἀμπελιῶνα), ἄλλοι εἰς Βραχώρι (ν. Ἀγρίνιο), ἄλλοι εἰς Ζαθέρδα (ν. Πάνορμον), ἕτεροι εἰς ἄλλα διάφορα μέρη τῆς Ἑλλάδος καὶ εἰς τὴν ξένην (Ρουμανία — Ρωσσία).

Οἱ κάτοικοι κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς ἀσχολοῦνταν κυρίως μὲ τὴν κτηνοτροφία, διότι ἡ περιοχὴ ἔχει πλούσιες βοσκές τοὺς καλοκαιρινούς μῆνες. Ἔτσι ἤκμαζε ἡ βιοτεχνία ὑφαντουργίας καὶ πλεκτικῆς ἀπὸ τὴν ὁποία πασιφανῶς πῆρε τὸ χωριὸ καὶ τὴν ὀνομασία: πλέκω = Πλεκάτιον καὶ κατὰ παράφρασιν Πληκάτιον. (Σημ.: στὸν τίτλο σπουδῶν ἑνὸς χωριανοῦ ἀποφοίτου μέσης Σχολῆς ἀναγράφεται ὡς τόπος γεννήσεως τὸ χωριὸ Πλεκάτιον).

Κατασκευάζονται διάφορα μάλλινα ὑφάσματα καὶ σκεπάσματα (βελέντζες κλπ.). Ἔτσι ἐξηγοῦνται τὰ πολλὰ μπατάνια — νεροτρουβιές — μύλοι ποὺ ὑπῆρχαν καὶ

ΑΠΟΨΙ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΠΛΗΚΑΤΙ

δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

σώζονται ακόμη σήμερα, άλλα έρειπωμένα και άλλα έν λειτουργία.

Τους χειμερινούς μήνες ανάγκάζονται νά κατεβά- ζουν τά ποιόνιά τους σέ ήπιώτερα κλίματα, είτε στα ύ- πήνεμα μέρη τής Έπαρχίας (Πεστιλέπη κ.ά.), είτε στα χειμαδιά τής Τσαμουριάς.

Έδω πρέπει νά σημειωθή ότι, λαλουμένη γλώσσα του χωριού είναι ή άλθανική. Σήμερα τείνει νά εκλείψη ή γλώσσα αυτή, γιατί αντικαταστάθηκε από την καθα- ρή Έθνική Έλληνική γλώσσα. Διά ταύτην, έκτός και από άλλους έξωγενείς και εκπολιτιστικούς παράγοντες, συνέτεινε και ό σκληρός άγώνας του γράφοντος καθ' ό- λην τήν διάρκεια τής ύπηρεσίας του εις τó χωριό ως δι- δασκάλου, διά τήν έξάλειψιν και έξωβαλισμόν τής άλθα- νικής διαλέκτου.

Η επικράτησι τής άλθανικής διαλέκτου εις τó χω- ριό θα πρέπει νά έρμηνευθή από τó γεγονός τής μετα- κινήσεως τών Έλληνορθόδοξων Άλθανών από τά ένδό- τερα (βορειότερα) μέρη τής Β. Η. πρòς Νότον για τήν εύρεσι καταφυγίου, μετά τήν άποτυχία τής υπό τόν Γε- ώργιον Καστριώτην (Σκεντέρμπεην) Χριστιανικής Έπα- ναστάσεως. (Ίδέ: Βιβλίον «Ήπειρώτες και Άλθανοί», Σπύρου Στούπη, 1976, Κεφ. 22ον). Έτσι κατέφυγαν έδω, μεταφέροντας και τήν διάλεκτό τους. Έξ άλλου τó χω- ριό τούτο πού γειτνιάζει μέ τήν Β. Ήπειρο, είχε πολλα- πλή έπικοινωνία, ως έμπορικές σχέσεις, κοινωνικές και έπιμιξίας μέ τήν περιοχή τής Κολόνιας και Κορυτσάς. Έτσι επικράτησε ή άλθανική διάλεκτος, άλλα τó φρό- νημα τών κατοίκων ήτο και είναι Έλληνικώτατον και από άπόψεως θρησκείας, Χριστιανικώτατον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄

Η ΕΥΡΕΣΙΣ ΤΗΣ Ι. ΕΙΚΟΝΟΣ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΤΗΣ ΠΛΗΚΑΤΙΩΤΙΣΣΑΣ ΚΑΙ ΘΑΥΜΑΤΑ ΑΥΤΗΣ

Ἡ θαυματουργὸς Εἰκόνα τῆς Θεοτόκου σήμερα εἶναι τοποθετημένη στὸν κεντρικὸ Ἱ. Ναὸ τοῦ χωριοῦ εἰς μνήμην τῆς «Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου» ἐπάνω εἰς τεχνικώτατα κατασκευασμένο εἰκονοστάσι, μπροστὰ δὲ καίει ἀκοίμητα χρυσὸ πολυκάνδηλο.

Ἔχει διαστάσεις ὕψ. 0,85 X 0,60 μ. πλάτ. Δείχνει τὴν Παναγία νὰ κρατᾷ τὸ Χριστὸ εἰς τὴν ἀγκάλην, μᾶλλον καθιστῆ, ὄχι ὀρθία, μὲ ὄψι σοβαρὴ καὶ γλυκεῖα ἀγιογραφικὴ τέχνη πρὸ ἢ μεταβυζαντινὴ λεπτὴ καὶ ἀφθαστὴ εἰς κάλλος. Τὰ φωτοστέφανα ἔχουν χρυσοὺ καὶ ἀσημένια ἐπένδυσι ἢ ὅποια ἐγένε μετὰ τὰ κοσμήματα (ἀσημικά καὶ χρυσαφικά) ὅλων τῶν σπιτιῶν τοῦ χωριοῦ τὸ ἔτος 1928, σὲ κοσμηματοποιεῖο στὸν Πειραιᾶ. Τὴν πρωτοβουλία γιὰ τὴν ἐπένδυσι, τὴν πῆρε φαίνεται ἢ τότε Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ.

Ἐδῶ ἀναφέρεται μιὰ παράδοσις, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία ἡ Εἰκόνα ἦταν μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν σημερινή. Κατὰ τὴν μεταφορὰ τῆς Εἰκόνης ἀπὸ τὸν Ἅγιο Ἀθανάσιο στὸν κεντρικὸ Ναὸ καὶ τὴν τοποθέτησί της στὸ τότε εἰκονοστάσι, ἐπειδὴ δὲν τὴ χωροῦσε, κάποιος χωριανὸς ἐπρότεινε νὰ τὴν κόψουν. Ἐκοψαν ἓνα κομμάτι—τὸ κάτω μέρος. Τὸ κομμάτι αὐτό, ἔλεγαν οἱ παπποῦδες, ἦταν ριγμένο στὸ ταβάνι τῆς παλαιᾶς Ἐκκλησίας. Ἀπὸ τὴν οἰκογένεια τοῦ χωριανοῦ ποὺ πρότεινε τὸν τεμαχισμό τῆς Εἰκόνας, ἀπέθαναν ὅλοι.

Ἡ εὔρεσι καὶ ἡ μετάστασι τῆς θαυματουργοῦ ταύτης Εἰκόνης τοποθετεῖται χρονολογικὰ στὰ 1770—1780, ἐγένε δὲ κατὰ τὴν παράδοσι ὡς ἀκολουθεῖ:

«Μερικοὶ κάτοικοι τοῦ Πληκατίου, ποιμένες τὸ ἐ-

πάγγελμα, ἔβωσκαν τὰ πρόβατά τους στὴν τοποθεσία «Πεστιλέπη» νοτίως τοῦ χωρίου Δέντσικο (ν. Ἀετομηλίτσα) καὶ ἀνατολικά τοῦ οἰκισμού Φετόκως (ν. Θεοτόκος). Αὐτοὶ οἱ ἀπλοῖκοι, ἀθῶοι, ἀγνοὶ καὶ ἀπονήρευτοι ἄνθρωποι, εἶχαν παρακολουθήσει ἐπὶ πολλές νύχτες στὸ ἀπέναντί τους δάσος λαμπρὸ φῶς, ποὺ τοὺς φόβιζε πολὺ, νομίζοντας τὸ μέρος ἐκεῖνο λημέρι κακοποιῶν ἀνθρώπων. Τὸ φῶς αὐτὸ τοὺς ἔβαλε σὲ ἀνησυχία καὶ ἤθελαν νὰ βεβαιωθοῦν τί ἀκριβῶς συμβαίνει καὶ περὶ τίνος πρόκειται.

Ἐπειδὴ τὸ ἔβλεπαν κάθε βράδυ καὶ στὸ ἴδιο μέρος πάντοτε τὴν νύκτα θέβαια, ἐπῆραν θάρρος καὶ ἀποφασισαν νὰ ἐπισκεφθοῦν τὸ μέρος ἐκεῖνο. Πῆγαν ἀρκετὲς φορές στὸ μέρος αὐτό, μὰ δὲν θρῆκαν τίποτε. Ἐκοπίασαν μάταια. Τὸ φῶς ὅμως ἀπὸ τὴ στήνῃ τους κάθε βράδυ φαινότανε. Φῶς λαμπρὸ, σταθερὸ, ἀμετακίνητο.

Μὲ τὴν πάροδο τῶν ἡμερῶν ἡ ἀγωνία στοὺς ἀγραιοῦντες ποιμένες κορυφώθηκε καὶ ὁ φόβος περὶ ὑπάρξεως ἐκεῖ κακοποιῶν ἀνθρώπων διαλύθηκε. Τὸ ἀνεξήγητο ὅμως φῶς ἀπασχολοῦσε πολὺ τοὺς ἀπλοῖκοὺς αὐτοὺς ἀνθρώπους καὶ σκέφτηκαν νὰ θέσουν σὲ ἐφαρμογὴ ἓνα ποιμενικὸ τέχνασμα: ἔστησαν στὸ ἔδαφος διχάλες καὶ ἔβαλαν ἐπάνω σ' αὐτὲς μιὰν ἀγκλίτσα, κατὰ τέτοιο τρόπο ποὺ νὰ σκοπεύη ἀκριβῶς στὸ μέρος ποὺ ἔλαμπε καὶ φαίνονταν τὸ φῶς. Τὴν ἄλλη μέρα, μὲ βοηθὸ τὸν στόχο τῆς ἀγκλίτσας ἐπεσήμαναν τὸ μέρος καὶ χωρὶς δισταγμὸ ἐπῆγαν μερικοὶ ἐπὶ τόπου. Ἐρεύνησαν τὸ μέρος μὲ πολλὴ προσοχή. Κουράστηκαν ἀρκετά, γιατί τὸ μέρος αὐτὸ ἦταν πυκνὰ δασωμένο καὶ δυσκολοερεύνητο, ἀλλ' ὁ κόπος τους δὲν πῆγε χαμένος. Σὲ μιὰ μεγάλη κέδρο —κατ' ἄλλους στὶς ρίζες μιᾶς μεγάλης θαλανιδιάς— εἶδαν καὶ θρῆκαν ὀλόρθη τὴν Ἀγία Εἰκόνα τῆς Θεοτόκου.

Ἐκστασι, χαρὰ καὶ ἀγαλλίασι πλημμύρισε τὸ ἐσωτερικὸ τῶν ἀπλοῖκῶν αὐτῶν ἀνθρώπων. Πλησίασαν καὶ μὲ θαθεῖα εὐλάβεια «ἐν εὐφροσύνῃ ψυχῆς», προσκύνησαν

τῆ Θεοτόκο καὶ τὴν μετέφεραν στὸν καταυλισμὸ τους. Ἀποφάσισαν νὰ μεταφέρουν τὸ ἱερὸ κειμήλιο στὸ χωριὸ τους. Μὰ μὲ μιὰ ἄλλη σκέψι εἶπαν: Θὰ φορτώσουμε τὴν Ἱερὴ τούτη Εἰκόνα στὸ κουτσὸ ἄλογό μας καὶ θὰ τὸ ἀφήσωμε ἐλεύθερο μὲ δύο ὀδηγοὺς πίσω νὰ ὑπάγει μόνο του σὲ ὅποιο μέρος —χωριὸ— προαιρεῖται ἡ Εἰκόνα.

Ἔτσι φόρτωσαν στὸ ἄλογο τὴν Ἁγία Εἰκόνα. Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά γιὰ ἀντίβαρο, γιὰ νὰ μὴ γέρνη τὸ φορτίο τῆς Εἰκόνας, ἐφόρτωσαν ἀνάλογα ξύλα. Κατ' ἄλλους ἡ Εἰκόνα παρουσίασε τέτοια ἐλαφρότητα καὶ δὲν παρέστη ἀνάγκη νὰ φορτώσουν ξύλα γιὰ ἀντίβαρο. Μόνη τῆς ἡ θαυματουργὸς Εἰκόνα παρουσίασε σταθερὴ ἰσορροπία στὸ φόρτωμα καὶ στὴν κίνησι. Ἔτσι ξεκίνησαν. Παρατήρησαν ἔκθαμβοι ὅτι τὸ κουτσὸ ἄλογο δὲν κούτσαινε πιά, περπατοῦσε σταθερά.

Τὸ ἄλογο μὲ τὸ ἱερὸ φορτίο, ἀκολουθώντας δρόμους στενωποὺς καὶ δύσβατα μονοπάτια μὲ τοὺς συνοδοὺς ποιμένες ὀπίσω, προχωροῦσε καὶ ἔβαινε μέσω Φετόκως πρὸς Πληκάτιον, διότι ἐδῶ «ἔμελλε τὴν κατοικίαν ποιεῖσθαι». Τότε ἓνας συνοδὸς προέτρεξε καὶ εἰδοποίησε τὸ χωριὸ γιὰ τὸ χαρμόσυνο γεγονός. Οἱ χωριανοὶ μόλις τὸ ἔμαθαν συγκινήθηκαν πολὺ καὶ ἀμέσως ἐτοιμάστηκαν γιὰ τὴν ὑποδοχὴ τοῦ ἱεροῦ Κειμηλίου. Οἱ ἱερεῖς λαμπροφορεμένοι κρατώντας τὰ θυμιατὰ στὰ χέρια τους καὶ ὅλοι οἱ χωριανοὶ μὲ ἀναμμένες λαμπάδες βγήκαν στὸ ἀπέναντι ἀπὸ τὸ χωριὸ δάσος «Παλέσι» γιὰ νὰ ὑποδεχτοῦν τὴν Κυρία Θεοτόκο. Ἐπειτα «ἄδοντες καὶ ψάλλοντες» μετέφεραν τὴν Ἁγία Εἰκόνα στὸ χωριὸ καὶ τὴν τοποθέτησαν στὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου.

Ὁ Ναὸς οὗτος εἶναι παλαιὰ Ἐκκλησία καὶ κτίστηκε περὶ τὸ 890 μ.Χ. περίπου, ὅπως ἀναφέρει ὁ Ἀρχ. καὶ ἐφημέριος Γεράσιμος Στόγιας ἀπὸ μιὰ χρονολογία σὲ πέτρα, ἡ ὁποία δὲν σώζεται ἀλλὰ μαρτυρεῖ τὸν χρόνον τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ Ναοῦ. Ὁ βασιλικὸς ρυθμὸς τοῦ Ναοῦ, οἱ παλαιῆς εἰκόνες, τὰ ξύλινα σκαλιστὰμανουάλια θεμελιώνουν τὴν ἄποψιν ὅτι ὁ Ναὸς οὗτος, ποὺ ἔχει

ύποστῆ πολλές ἐπισκευές καὶ σώζεται μέχρι σήμερον, ἔχει ἀνεγερθῆ πρὸ τοῦ 1000 μ.Χ.

Συνεχίζεται ἡ παράδοσις γιὰ τὴν μετάστασι τῆς Ἱ. Εἰκόνοσ. Πέρασαν ἀρκετές ἡμέρες ἀπὸ τὴν εὐρεσι. Ὁ ἱερεὺς τοῦ χωρίου κάθε πρωΐ καὶ ἀπόγευμα πήγαινε στὸ Ναὸ γιὰ Ὁρθρο καὶ Ἑσπερινό. Παρατηροῦσε ἔκθαμβος μιὰ μετάθεσι τῆς Εἰκόνοσ ἀπὸ τὸ προσκυνητάρι τῆσ πρὸσ τὴ θύρα τοῦ Ναοῦ. Τὸ γεγονὸς αὐτὸ ἐνέβαλε σὲ σκέψεις τὸν εὐλαβῆ ἐφημέριο, ὁ ὁποῖος μὲ πολλὴ εὐλάβεια καὶ φόβο Θεοῦ ἐσήκωνε τὴν θαυματουργὸ Εἰκόνα καὶ τὴν τοποθετοῦσε πάλι στὴ θέσι τῆσ. Δὲν εἶχε καταλάβει ὁ ἀπλοϊκὸς αὐτὸς λευῖτης τὴν ἐπιθυμία τῆσ Θεοτόκου.

Ἔτσι, μιὰ Κυριακῆ, μετὰ τὴ Θεία Λειτουργία, συνέβη τὸ ἐξῆσ θαυμαστό: Ἡ ἱερὴ Εἰκόνα σηκώθηκε μόνη τῆσ ἀπὸ τὸ προσκυνητάρι καὶ ἐπεκάθησε στὸν ὄμο τοῦ ἱερέωσ καὶ ὀδηγούμενος απ' Αὐτὴ —ἀκολουθούμενος δὲ καὶ ἀπὸ ὄλο τὸ ἐκκλησίασμα— ἔφθασε στὸ μεσοχώρι, ὅπου σήμερα εἶναι ὁ Ναὸσ, πού φυλάσσεται τὸ ἱερὸ θησαύρισμα. Ἐκεῖ κατέβηκε ἀπὸ τὸν ἱερέα καὶ στάθηκε ἐπάνω σὲ μιὰ μεγάλη ἀγριοτριανταφυλλιὰ (κ. θατσουνιά). Ὅλοι οἱ χωριανοὶ βλέποντας μὲ τὰ μάτια τοὺσ αὐτὸ τὸ θαυμαστὸ γεγονὸς, σταυροκοπιοῦνταν καὶ ἐδοξολογοῦσαν τὸ Θεὸ γιὰ τὰ ὑπερφυσικὰ καὶ μεγαλειώδη φαινόμενα. Δίπλα ἀπὸ τὴν θατσουνιά ὑπῆρχαν ἐρείπια παλαιότερου Ναοῦ. Πιθανὸν ἐκεῖ νὰ θρισκόταν ἡ Εἰκόνα πρὸ τῆσ ἀποκρύψεώσ τῆσ. Ἦταν καὶ θάτοι καὶ ἰτιές. Στὸ κάτω μέρος τοῦ Ναοῦ ἀνατολικά ἦταν μεγάλη πηγὴ καθαροῦ νεροῦ, ἡ σημερινὴ «Μεγάλη θρύση τῆσ Παναγίας». Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ ἐφανέρωσε ἡ Θεοτόκος στοὺσ εὐλαβεῖσ Πληκατιῶτες τὴν ἐπιθυμία Τῆσ νὰ ξανακτισθῆ ὁ Ναὸσ οὗτος καὶ νὰ γίνῃ κατοικητήριό Τῆσ.

Πράγματι ὁ Ναὸσ κτίστηκε μὲ πολὺ ζῆλο καὶ περισσὴ προθυμία περὶ τὸ 1775 ἐπ' ὀνόματι τῆσ Κοιμήσεωσ τῆσ Θεοτόκου, σύμφωνα μὲ τὴν ἐπιθυμία τῆσ Παναγίας.

Ἐδῶ πρέπει νὰ τονισθῆ ὅτι ὁ Ναὸσ αὐτὸς ρυθμοῦ

βασιλικῆς, κανονικῶν διαστάσεων, ὡσάν κατακόμβη, ἐνέπνεε εἰς τὸν ἐκκλησιαζόμενον χριστιανὸ τὸ θρησκευτικὸ δέος, τὴν ἔκστασι καὶ τὴν τάσι γιὰ λατρευτικὴ διάθεσι. Παντοῦ καὶ στὸν γυναικωνίτη ἐκοσμεῖτο μὲ τοιχογραφίες ἀφθάστου ἀξίας. Εἰκόνες φερμένες ἀπὸ τὴν Μοσχόπολι, κατὰ τὸν, ὡς κατωτέρω θαυμαστὸ τρόπο :

Μερικοὶ χωριανοὶ ἐργάζονταν τότε σ' ἓνα χωριό, κοντὰ στὴ Μοσχόπολι, χτίζοντας τὸ σπίτι ἑνὸς Ἀγᾶ. Ἐκεῖ σὲ μιὰ καλύβα τοῦ Ἀγᾶ ποὺ διέμεναν καὶ περνοῦσαν τὶς νύχτες τους οἱ τεχνίτες, ἦταν πεταμένες σὲ μιὰ γωνιὰ μερικὲς εἰκόνες. Τὶς εἶδαν καὶ τὶς χαίρονταν οἱ τεχνίτες. Στὸ τέλος, ἀφοῦ τελείωσαν τὸ σπίτι τοῦ Ἀγᾶ, φτάσανε στὸ λογαριασμὸ καὶ στὴν πληρωμὴ. Μὰ ὁ ἀγὰς ἦταν κακὸς καὶ ἀρνιοῦνταν νὰ τοὺς πληρώσει.

Τότε πετιέται ἓνας χωριανὸς τεχνίτης καὶ λέγει στὸν ἀγὰ : Ἀγὰ μου, δὲν μᾶς δίνεις τοῦλάχιστο αὐτὲς τὶς παληοεἰκόνες ποὺ ἔχεις στὴν καλύβα; Ὁ ἀγὰς δέχτηκε, ἔδωσε ὅλες τὶς ἱερὲς εἰκόνες. Τὶς πῆραν οἱ χωριανοὶ χαρούμενοι καὶ ἔφεραν τὸν πλούσιον θησαυρὸν στὸ χωριὸ καὶ ἐκόσμησαν τὴν Ἐκκλησίαν μὲ τὶς πολύτιμες αὐτὲς ἱερὲς εἰκόνες. Ὁ Ναὸς μὲ τὸ Σχολεῖον στὰ θόρεια, τὸ ἀμελικὸ (ξενῶνα) στὰ ΝΔ, τοὺς ὑψηλοὺς αὐλότοιχους, τὶς θαρραῖες πόρτες στὶς τρεῖς εἰσόδους στὸν αὐλόγυρον, ἀποτελοῦσαν ἓνα συγκρότημα φρουρίου καὶ ἀρραγὲς προπύργιον τῆς Χριστιανωσύνης, τῆς Ἑλληνοχριστιανικῆς Παιδείας καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Πατρίδος.

Ὁ γράφων ἔχει ζωηρότατες παιδικὲς ἀναμνήσεις τοῦ ἱεροῦ τούτου χώρου καὶ τῶν τροπαρίων καὶ ὕμνων, ποὺ ἀνέπεμπαν τότε τὰ παιδιά.

Ὁ Ναὸς οὗτος, ἀπὸ τοὺς βομβαρδισμοὺς τοῦ χωριοῦ κατὰ τὰς μάχας 1948—49 τῶν Ἐθνικῶν δυνάμεων κατὰ τῶν συμμοριτῶν, ἔπαθε ρωγμὲς καὶ κατέστη ἐπισηφελής. Ἔτσι μὲ πρωτοβουλία τῆς VIIIης Μεραρχίας, ἡ ὁποία ἀπέδωσε τὴν νίκην τῶν Ἐθνικῶν δυνάμεων καὶ εἰς τὴν βοήθειαν τῆς θαυματουργοῦ Εἰκόνοσ τῆς Πληκατιώτισσας καὶ μὲ τὴ βοήθεια καὶ συνδρομὴ τῶν κα-

τοίκων τοῦ χωρίου, κατεδαφίστηκε ὁ παλαιὸς Ναὸς καὶ ἀνηγέρθη κατὰ τὰ ἔτη 1951—53 περικολλῆς σύγχρονος Ναὸς τοῦ ὁποίου τὰ ἐγκαίνια ἐτελέσθησαν τὴν 8ην Σεπτεμβρίου 1953 ὑπὸ τοῦ μακαριστοῦ Ἐπισκόπου Ἰωαννίνων ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ.

Σημειώνεται ἐδῶ ὅτι ἀναγνωρίζεται ἡ διάπραξις ὠρισμένων σφαλμάτων ἀπὸ τὰ ἀρμοδιώτερα πρόσωπα γιὰ τὰ ἀρχαιολογικὰ θέματα καὶ προβλήματα, τὴν ἐποχὴ ἐκείνη. Θὰ ἔπρεπε νὰ γίνῃ πρότασις καὶ διαφώτισις γιὰ τὴν ἀναστήλωσι, τὴ διαφύλαξι καὶ διάσωσι τοῦ ἀρχαιολογικοῦ τούτου χώρου, ἢ ἡ λήψις φωτογραφιῶν ὅλων τῶν τοιχογραφιῶν καὶ λοιπῶν χώρων καὶ ἀντικειμένων ποὺ παρουσίαζαν ἀξία ἀρχαιολογική. Ὁ Ναὸς οὗτος εἶναι τὸ στολίδι τοῦ χωριοῦ σήμερα καὶ συμμαζεῦει τοὺς χριστιανοὺς γιὰ τὴν λατρεῖα τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς Πίστεως.

Καὶ συνεχίζεται ἡ περαιτέρω μετάστασις τῆς θαυματουργοῦ Εἰκόνας.

Ἀφοῦ ὑπέδειξε τὸν τόπο γιὰ τὴν ἀνέγερσι τοῦ Ναοῦ Της, σηκώθηκε πάλι στὸν ὦμο τοῦ ἱερέα, ὁ ὁποῖος ἀρχισε πορεῖα μαζί με τοὺς πιστοὺς χριστιανοὺς. Προχώρησαν ἀρκετὰ ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό, ὅπου σὲ μιὰ τοποθεσία πολὺ γοητευτικὴ, κατέβηκε πάλι ἀπὸ τὸν ὦμο τοῦ ἱερέως καὶ στάθηκε ὄρθια ἐπάνω σὲ μιὰ πέτρα.

Ἔδωσε ἔτσι σημεῖο ὅτι καὶ ἐδῶ ἔπρεπε νὰ κτισθῇ Ναός.

Πράγματι καὶ στὸ σημεῖο αὐτὸ ἀνεγέρθηκε ναὸς (παρεκκλήσιον) πρὸς τιμὴν τῶν Γενεθλίων τῆς Θεοτόκου καὶ ὀνομάζεται «Παναγιοπούλα».

Μετὰ ἡ ἱερὴ Εἰκόνα μεταφέρθηκε ἀπὸ τὸν ἐφημέριο καὶ τὸν πιστὸ λαὸ στὸν Ναὸ τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου ἀπ' ὅπου εἶχαν ξεκινήσει».

Ἐδῶ τελειώνει ἡ παράδοσις τῆς εὐρέσεως καὶ μεταστάσεως τῆς θαυματουργοῦ Εἰκόνας.

Ἐπάνω στὸ ἐρώτημα: Πῶς βρέθηκε ἡ Εἰκόνα στὸ ἐρημικὸ αὐτὸ μέρος; ὑπάρχουν οἱ παρακάτω ἐκδοχές:

1) Παλαιότερα, στὰ πρῶτα χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας, πιθανὸν κανένας χωριανὸς ποιμένας τὴν μετέφερε ἀπὸ τὴν παλαιὰ ἐκκλησία στὰ μέρη αὐτὰ γιὰ διαφύλαξι ἀπὸ τὶς δηώσεις καὶ ἄρπαγές.

2) Ἐὰν στὴν περιοχὴ τῆς Φετόκως (ν. Θεοτόκος), ὑπῆρχε παλαιότερα κανένα μοναστήρι —καὶ τοῦτο πρέπει νὰ ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον ἐρεύνης εἰδικῶν βυζαντινολόγων— μετὰ τὴν παρακμὴν αὐτοῦ, ἢ λεηλασίαν, πιθανὸν νὰ σκόρπισαν τὶς Εἰκόνες οἱ καλόγεροι τῆδε κακεῖσε πρὸς σωτηρίαν αὐτῶν. Ἔτσι ἡ Εἰκόνα αὐτὴ παρέμεινε, καὶ

3) Πιθανόν, κατὰ τὴν μετακίνησι τῶν χριστιανικῶν πληθυσμῶν ἀπὸ Βορρᾶ πρὸς Νότον ἀπὸ τὴν καταπίεσι τοῦ δυνάστη Τούρκου, εὐλαθεῖς χριστιανοὶ μαζί μὲ τὰ ἄλλα κειμήλια ἱερὰ καὶ ὅσια τῆς γενέτειρας Γῆς συναπεκόμισαν καὶ τὴν ἱερὴ αὐτὴ Εἰκόνα. Τίς οἶδεν ὅμως τί ἐμεσολάβησε καθ' ὁδὸν καὶ κάποια ἀνωτέρα θία ἀνάγκασε αὐτοὺς νὰ τὴν ἐγκαταλείψουν στὴν ἐρημιά.

Πιθανὸν νὰ ὑπάρχουν καὶ ἄλλες λύσεις στὸ ἐν λόγω ἐρώτημα, ἀλλ' οἱ εἰδικοὶ περὶ τὰ θέματα αὐτὰ ἀρχαιολόγοι καὶ βυζαντινολόγοι θὰ ἀποφανθοῦν ἐπ' αὐτοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄

ΤΑ ΘΑΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΙΚΟΝΑΣ ΤΗΣ ΠΛΗΚΑΤΙΩΤΙΣΣΑΣ

«Θαύμασι δεδόξασται Εικὼν ἡ θεία
ἐν Πληκατίῳ τῆς ἀγνῆς Θεοτόκου».

Ἡ παράδοσις ἀναφέρει πολλὰ καὶ ποικίλα θαύματα παλαιότερα ἀλλὰ καὶ νεώτερα ποὺ συνέβησαν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας. Αὐτὰ θεμελιώνουν τὴν πίστι ὅτι ὄντως ἀληθῶς ἡ Εἰκόνα τῆς ΠΑΝΑΓΙΑΣ τῆς Πληκατιώτισσας εἶναι ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΣ.

Σὲ γενικὲς γραμμὲς δύναται νὰ λεχθῆ ὅτι τὸ ἱερὸ τοῦτο κειμήλιο εἶναι πηγὴ ἰαμάτων, προστασία τῶν κινδυνευόντων καὶ κραταῖος σύμμαχος τῶν πολεμούντων Ἑλλήνων κατὰ τῶν ποικίλων ἐχθρῶν τοῦ Ἔθνους μας.

Εἰς ὅλους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι προσέρχονται μὲ ΠΙΣΤΙ καὶ εὐλάβεια στὴ Χάρι Της, παρέχει τὰ πρὸς σωτηρίαν αἰτήματα τους. Βοηθεῖ ὅλους ὅσους τὴν ἐπικαλοῦνται. Ἐχει λύσει δὲ κατὰ τὸ παρελθὸν πολλὰς ἀνομιθρίας. Καὶ συγκεκριμένα:

1) Διηγοῦνται οἱ παλαιοὶ πὼς ὅταν πήγαιναν οἱ Χριστιανοὶ νὰ προσκυνήσουν τὴν Ἁγία Εἰκόνα καὶ τοποθετοῦσαν κανένα νόμισμα ἀσημένιο ἢ μεταλλικὸ στὴν Εἰκόνα, τὸ νόμισμα τῶν προσερχομένων μὲ εὐλάβεια καὶ θερμὴ πίστι, σταματοῦσε ἐπάνω στὴν Εἰκόνα, ὡσὰν τὰ σιδηρᾶ ἀντικείμενα ποὺ ἔλκει ὁ μαγνήτης, δεῖγμα ὅτι ἦταν εὐπρόσδεκτον, τῶν μὴ πιστῶν τὸ νόμισμα ἔπεφτε κάτω. Ἀνάλογο θαυματουργικὸ φαινόμενο παρατηροῦνταν καὶ στὴν Εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Νικολάου στὴν Βοντίτσα τῆς Κολώνιας.

2) Κατὰ τὴν λιτάνευσι τῆς Ἁγίας Εἰκόνας ἀπὸ τὴν κεντρικὴ Ἐκκλησίαν στὴν Παναγιοπούλα, γιὰ τὴν ὁποία θὰ γίνῃ μνεῖα σὲ παρακάτω κεφάλαιο, μὲ δημοπρασίαν

ένας ή δύο χριστιανοί μεταφέρουν, «σηκώνουν» την Εικόνα στα χέρια τους. Λέγεται ότι: "Όποιος χριστιανός δέν είχε άμαρτίες δέν αισθάνονταν κανένα βάρος από την Εικόνα, τοῦ φαίνονταν πολύ ανάλαφρη, σαν πούπουλο. Άντιθέτως, όποιος είχε άμαρτίες αισθάνονταν πολύ βαρειά την Εικόνα και έκοπίαζε πολύ κατά την μεταφορά.

3) Πολλές φορές, κατά την ήμέρα της Έορτής Της, είτε και κατά τις παραμονές έκτάκτων συμβάντων, ό ιερεύς και οί χωριανοί παρατηροῦσαν δάκρυα εις τά μάτια της Παναγίας: Μέν αυτά έξεδήλωνε ή Θεοτόκος την λύπη Της, άλλοτε για τις ποικίλες άμαρτίες τῶν ανθρώπων και άλλοτε για τά χαλεπά συμβάντα τά όποία έπρόκειτο νά έπακολουθήσουν, ως πόλεμοι, σεισμοί, καταστροφές, δηώσεις και διάφορες άλλες θεομηνίες. Λέγεται μετ' έπιτάσεως ότι πολλά τέτοια συμβάντα είχαν προβλεφθῆ μέ τό δάκρυσμα της Σεπτῆς Εικόνας και μέ την επέμβασι της Θείας Χάριτος Της, τά συμβάντα ταῦτα δέν είχαν καταστρεπτικά και όλέθρια αποτελέσματα.

4) Η παράδοσις αναφέρει σταθερά ότι παλαιότερα μιá χριστιανή στείρα γυναίκα, που δέν άποχτοῦσε παιδιά, έκαμε θερμή παράκληση στην Εικόνα και κατά την μύχια προσευχή της άκουσε τῆ φωνή: «Θά άποχτήσης παιδιά». Τό ίδιο βράδυ είδε στ' όνειρό της την Παναγία νά της πιάνη τό κεφάλι. "Οντως ή στείρα αὐτή γυναίκα έτεκνοποίησε και τά παιδιά της και απόγονοί της ῆσαν καλοί άνθρωποι.

5) Η Εικόνα, κατά την παράδοσι, έθεράπευσε πολλούς άρρώστους, ιδίως πάσχοντας από ψυχικές άρρώστειες, έπιληπτικούς, νευρασθενείς κ.λ.π. Ένδεικτικῶς αναφέρεται ή θεραπεία ένός παιδιοῦ (άγοριοῦ) από νευρασθένεια κατά την μετουσίωσι τῶν άχράντων μυστηρίων (...Σέ ύμνοῦμεν...) καθ' ῆν ώραν τό παιδί μέ τῆ μητέρα του, άφοῦ είχαν κρατήσει τρεις μέρες αὔστηρη νηστεία, κάθονται γονατιστά μπροστά στην Εικόνα της Παναγίας, κατά την ήμέραν της Έορτής Της. Αναφέ-

ρονται πολλές περιπτώσεις θεραπείας νοσούντων, ὕστερα ἀπὸ νηστεῖες καὶ προσευχές. Εἴτε ἐμφανίσαις τῆς Παναγίας ὑπὸ τύπον ὄραματος, εἴτε παρουσιάσαις στὸν ὕπνο νὰ δίνη συμβουλές (...κάνε τοῦτο — κάνε ἐκεῖνο — ἀγαπήσου μὲ τὸν τάδε — λειτούργησε στὴν ἐκκλησία...).

6) Ἡ Εἰκόνα ἔχει λύσει κατὰ τὸ παρελθὸν πολλές ἀνομβρίες. Τῶν θαυμάτων τούτων ἔχει ἰδίαν ἀντίληψιν καὶ ὁ γράφων, διότι καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του συνέβησαν ταῦτα. Πολλές φορές τὰ περασμένα χρόνια ἐπικρατοῦσε τρομερὴ ἀνομβρία ἐπὶ 40, 50 καὶ 60 ἡμέρες καμμιά φορά. Τὰ πάντα ἐκαίγοντο καὶ ἡ γῆ καὶ ἡ θλάστησί της ξηραίνονταν. Σὲ τέτοιες δύσκολες περιστάσεις οἱ χωριανοὶ ἐπικαλοῦνταν τὴν βοήθεια τῆς Παναγίας. Κρατοῦσαν ὅλοι τρεῖς ἡμέρες νηστεία, τὴν τέταρτη μετὰ τὴ θ. λειτουργία ἔπαιρναν τὴν Εἰκόνα καὶ ὁ ἱερεὺς μὲ ὅλους τοὺς χωριανούς, μὲ τὰ λάβαρα καὶ τὰ ἐξαπτέρυγα ψάλλοντας τὴν «ἀκολουθίαν ἐπὶ ἀνομβρία» πήγαιναν σὲ 3 παρεκκλήσια πρὸς τοὺς ἀγροὺς ἀναπέμποντας εὐχές καὶ δεήσεις καὶ ἐπέστρεφαν ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά στὸ χωριό.

ᾠ, τοῦ θαύματος! Ἀμέσως μετὰ τὴν ἐπιστροφή στὸ Ναό, ἄρχιζε νὰ πέφτη χορταστικὴ βροχή. Ἔτσι ἐσώζετο ἡ παραγωγή.

Ἐνθυμεῖται ζωηρὰ ὁ γράφων ὅτι, σὲ μιὰ παρόμοια τελετὴ τὸ 1927, ἐνῶ ξεκίνησε ἡ πομπὴ μὲ καταγάλανο οὐρανό, σὲ διάστημα μιᾶς καὶ ἡμίσειας ὥρας, ποὺ κρατᾶ ἡ διαδρομὴ, προτοῦ ἐπιστρέψει ἡ πομπὴ στὴν Ἐκκλησία ἔπιασε καταρρακτώδης βροχή!

Ἐδῶ πρέπει νὰ μνημονευθῆ ἓνα ἄλλο θαῦμα, τὸ ὁποῖο σχετίζεται μὲ τὰ παραπάνω. Ἐδῶ στὸ χωριό μας, ζοῦσαν ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἀρκετὲς οἰκογένειες πλουσίων Τουρκαλβανῶν. Σὲ μιὰ τελετὴ ἀνομβρίας μερικοὶ ἀγάδες κάθονταν στὸ μεσοχώρι. Τὴ στιγμὴ ποὺ περνοῦσε ἡ πομπὴ ἀπ' ἐκεῖ μὲ τὴν Εἰκόνα, ἓνας ἀπὸ τοὺς καθισμένους Τούρκους, λέει ἀρβανίτικα (εἶχε νὰ θρέξει 45 μέρες καὶ ὁ οὐρανὸς ἦταν καταγάλανος) :

— «Ὅρὲ χριστιανοί, ἂν θρέξει σήμερα μ' αὐτὸ ποῦ

κάνετε ἑσεῖς, ἐγὼ θ' ἀλλάξω πίστι καὶ θὰ γίνω χριστιανός!». Τὰ εἶπε αὐτὰ γιὰτὶ δὲν πίστευε νὰ θρέξει. ὦ τοῦ θαύματος! Μόλις ἐπέστρεψε ἡ πομπὴ στὴν ἐκκλησία ἔπεσε μεγάλη βροχή. Ὁ μωαμεθανὸς τουρκαλβανὸς ἔγινε χριστιανός. Ἐνας ἄλλος τουρκαλβανὸς, ὁ τελευταῖος ποὺ ἔμεινε στὸ χωριό, ἰκάθε χρόνο δώριζε στὴν Παναγία ἓνα πρόβατο, κι ἐκκλησιάζονταν αὐτὸς καὶ τὰ παιδιὰ του στὴν Ἑορτὴ τῆς Παναγίας, τὰ Χριστούγεννα καὶ τὴν Ἐθνικὴ Ἑορτὴ.

7) Ἐπὶ Τουρκοκρατίας, στὴν περίοδο τῆς δράσεως τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας, ἡ τῶν κομιτάτων τοῦ Π. Μελά, ἡ Διοίκησις τῆς Ἑρσέκας ἀποφάσισε νὰ δηλώσει καὶ νὰ πυρπολήσει τὸ χωριό. Πρὸς τοῦτο ἀπέστειλε ἓνα ἔφιππο τμήμα στρατοῦ (νιζάμηδες) μὲ ἐντολὴ νὰ κάψουν τὸ χωριό. Μπήκαν στὸ χωριό, προχώρησαν κι ἔφθασαν στὸ Ναὸ τῆς Παναγίας — ἀπ' ἐκεῖ περνᾷ ὁ κεντρικὸς δρόμος. Ξαφνικὰ τὰ ἄλογα σταμάτησαν. Παρὰ τὴν ἐπιμονὴ προσπάθεια τῶν νιζάμηδων νὰ προχωρήσουν, ἐστάθη ἀδύνατη ἡ προσπάθεισι στὸ χωρὸ τοῦ Ναοῦ. Ἡ Παναγία τοὺς καθήλωσε! Ἡ φάλαγγα ἐσταμάτησε. Ἐν τῷ μεταξὺ καὶ οἱ δημῶνέροντες εἶχαν μαζευτεῖ ἐκεῖ. Ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἔφιππου τμήματος τοὺς εἶπε: «Ἑσεῖς ἐδῶ κάποιον μεγάλο Ἅγιο ἔχετε προστάτη σ' αὐτὴ ἐδῶ τὴν ἐκκλησιά». Οἱ χωριανοὶ ἀναθάρρησαν καὶ ἀπάντησαν: «Ναί, ἔχουμε μιὰ θαυματουργὴ Εἰκόνα τῆς Παναγίας». Ὁ ἐπὶ κεφαλῆς δευτερολογώντας ἐξήγησε ὅτι σκοπὸς τῆς ἀφίξεώς του ἦταν νὰ καταστρέψῃ τὸ χωριό, μὰ ὕστερα ἀπὸ τὸ θαῦμα ποὺ εἶδε μὲ τὰ μάτια του, δὲν τὸ καταστρέφει καὶ γυρίζει πίσω. Ἔτσι ἡ Παναγία ἔσωσε τὸ χωριὸ ἀπὸ θεβαία καταστροφὴ.

8) Πολλὲς φορές κατὰ τὶς χαλεπὲς περιόδους τῆς Ἐθνικῆς μας ζωῆς ἔσωσε τὸ χωριὸ ἡ Παναγία μας, διηγούνταν οἱ παλαιοὶ γερόντοι. Μιὰ φορὰ ἓνας κοτζαμπάσης φιλοξενοῦσε Ἕλληνες ἀντάρτες τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγῶνος στὸ σπίτι του. Ἐξαφνα ἦρθαν στὸ ἴδιο σπίτι Τουρκαλβανοὶ τζαντεριμάδες καταζητοῦντες καὶ κατα-

Εκκίνημα για τὴν λιτανεὺσι τῆς Ἱ. Εἰκόνας

διώκοντες τοὺς Ἕλληνας. Δύσκολη πολὺ ἡ θέσι τοῦ προέδρου καὶ ἡ ζωὴ τοῦ χωριοῦ. Ψύχραιμος ὁ κοτζαμπάσης, ἀφοῦ εἶπε «Βοήθαμε Παναγιά», ἔκρυψε γρήγορα τοὺς Ἕλληνας στὴ «μπίμπτσα» τρεῖς ἡμέρες, περιποιήθηκε τοὺς τζαντερμάδες καλὰ, χωρὶς αὐτοὶ νὰ καταλάβουν τὰ συμβαίνοντα. Ἔτσι ἀπεχώρησαν καὶ σώθηκαν ὅλοι.

9) Ἄλλη μιὰ φορὰ ὁ Ἀλῆ πασᾶς εἶχε στείλει στρατὸ «νὰ χαλάσει τὸ χωριό». Οἱ χωριανοὶ ταμπουρωμένοι στὸ ἀντέρεισμα τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ἔχοντας καὶ τὴν Εἰκόνα τῆς Παναγίας, τοὺς ἀντιστάθηκαν καὶ τοὺς ἀνάγκασαν νὰ γυρῖσουν πίσω.

10) Τὸ 1917 εἶχε ἐγκατασταθῆ ἐδῶ στὸ χωριὸ ἰταλικὴ ἀστυνομία. Κάποια μέρα ὁ ἰταλὸς ἀστυνόμος ἐκάλεσε στὸ γραφεῖο του τὸ Κοινοτικὸ Συμβούλιο καὶ τοὺς προεστῶτες τοῦ χωριοῦ, ἀφοῦ τοὺς μίλησε πρῶτα μὲ κολακευτικὰ λόγια, τοὺς ζήτησε νὰ ὑπογράψουν μιὰ δήλωσι γιὰ προσάρτησι τοῦ χωριοῦ στὴν Ἀλβανία. Οἱ χωριανοὶ ἀρνήθηκαν, ἕνας μάλιστα χωριανός, σοβαρολογώντας εἰ-

πε στὸν Ἰταλό: «Ἄν καὶ οἱ Τοῦρκοι μᾶς πίεζαν νὰ ὑπογράψωμε τέτοια χαρτιά, ὅπως κάνεις ἐσὺ τῶρα, θὰ εἶχαμε γίνει ὅλοι Τοῦρκοι καὶ δὲν θὰ ἦσουν σήμερα ἐσὺ ἐδῶ». Μᾶς ἔσωσε ἡ Παναγία μας καὶ αὐτὴ τὴ φορὰ μὲ τὴ φώτισή Της εἶπαν οἱ χωριανοί.

11) Τὸ 1943 στὶς 26 Ὀκτωβρίου, ἡμέρα ποὺ πανηγυρίζει τὸ χωριό, ἦρθε ἓνας λόχος Γερμανῶν ἀπὸ τὸ Μπάρμασι τῆς Κολώνιας μὲ ὑποζύγια φορτωμένα τὰ ἀπαραίτητα πολεμοφόδια μὲ σκοπὸ νὰ ἐρευνήσουν τὴν ὑπαρξὶ καὶ κίνησι ἀνταρτῶν στὸ χωριό. Οἱ κάτοικοι ἐντρομοὶ, ὕστερα ἀπὸ μερικοὺς ὄλμους ποὺ ἔρριξαν οἱ Γερμανοὶ σὲ μερικές θλάχικες καλύβες κατὰ τὸν ἐρχομὸ τους, νομίζοντας αὐτὲς καταυλισμοὺς ἀνταρτῶν, ἔφυγαν ἀνατολικά πρὸς τὸ δάσος Παλέσι, γιὰ νὰ βροῦν καταφύγιο.

Ἔμειναν στὸ χωριὸ οἱ γέροι καὶ οἱ γρηές. Ἦλθαν οἱ Γερμανοὶ θλοσυροὶ καὶ ἀπειλητικοί. Ἐρώτησαν πρῶτα τοὺς γέρους γιὰ τὴν ἔφυγαν οἱ χωριανοὶ —ἀπὸ τὰ ὑψώματα εἶχαν ἰδῆ τὴν κίνησι— οἱ γέροι ἀπάντησαν: Φοβήθηκαν... Ἐπειτὰ ζήτησαν νὰ μάθουν ἂν εἶναι καὶ ἂν ἐρχονται ἀντάρτες στὸ χωριό. «Ἄν βροῦμε ἔστω καὶ μιὰ σφαῖρα στὸ χωριό, θὰ τὸ κάψουμε», εἶπαν. Οἱ γέροι σταθερᾶ εἶπαν: «Ἐδῶ στὴν περιοχὴ μας δὲν ὑπάρχουν οὔτε ἐρχονται ἀντάρτες. Στὸ ἀμελικὸ (ξενῶνα) δίπλα ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Παναγίας ὑπῆρχαν κιβώτια μὲ χειροβομβίδες καὶ σφαῖρες! Οἱ θύρες ἀνοικτές! Στὸν κεντρικὸ δρόμο ἔξω ἀπὸ τὸν ξενῶνα πολλοὶ Γερμανοὶ μὲ τὰ ζῶα τους. Τοὺς ἐτύφλωσε ἡ Παναγία, οὔτε κἂν εἰσῆλθαν στὸν ξενῶνα, οὔτε καὶ σὲ ἄλλα μέρη ἔκαναν ἐρευνες! Ἔτσι, μὲ τὴν βοήθεια τῆς θαυματουργῆς Εἰκόνας σώθηκε τὸ χωριό. Οἱ Γερμανοὶ ἔφυγαν πρὸς Ἀετομηλίτσα καὶ ἀπ' ἐκεῖ μέσω χωρίου Γράμμου ἐπέστρεψαν στὴ θάσι τους.

12) Τέλος, ἡ βοήθεια τῆς «Ἑπεριμάχου στρατηγοῦ» κατὰ τὸν πόλεμο τοῦ Γράμμου ὑπῆρξε μεγάλη καὶ ἀποτελεσματικὴ. Ἀξιωματικοὶ καὶ ὀπλίτες ὠμολόγησαν τὴν

θαυματουργὸ ἐπέμβασι τῆς Παναγίας τῆς Πληκατιώτισσας καὶ ἀπὸ καθῆκον εὐγνωμοσύνης πρὸς ΑΥΤΗΝ ἔκτισαν ἐπὶ τοῦ ὑψοδείκτου 2520 παρεκκλήσι εἰς μνήμην τῆς Παναγίας. Ἔλαβαν δὲ καὶ τὴν πρωτοβουλία καὶ ἐπιμέλεια τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ περικαλλοῦς Ναοῦ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου στὸ χωριό, ὡς προαναφέραμε.

«Δεόμεθα καὶ παρακαλοῦμεν Δέσποινα, καταφυγὴ καὶ βοήθεια αἰεὶ ἐν εὐκαιρίαις, κινδύνοις καὶ θλίψεσι ἔσο, τῷ Πληκατίῳ, ἅπασι τοῖς κύκλωθεν χωρίοις καὶ κώμαις καὶ παντὶ τῷ εὐσεβεῖ ἡμῶν Ἔθνει».

Τὸ Παρεκκλήσιον Παναγιοπούλα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄

ΤΟ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΚΑΙ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ ΕΙΚΟΝΟΣ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΠΛΗΚΑΤΙΩΤΙΣΣΑΣ

Τὸ συναξάριον λέγει: «Τῇ ἰστ' τοῦ αὐτοῦ μηνός, Σύναξιν ἐπιτελοῦμεν καὶ ἑορτὴν ἐτήσιον εἰς τιμὴν καὶ δόξαν τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας, ἧς ἡ θαυματουργὸς Εἰκὼν εὔρηται ἐν τῷ χωρίῳ Πληκατίῳ τῆς Κονίτισης». Στὶς 16 Φεβρουαρίου κάθε χρόνο τελεῖται στὸ χωριὸ λαμπρὸ θρησκευτικὸ πανηγύρι πρὸς δόξαν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ ἀνάμνησιν τῆς εὐρέσεως, τῆς μεταστάσεως καὶ τῶν θαυμάτων τῆς Ἱερᾶς Εἰκόνας. Εἶναι καθαρὰ τοπικὴ ἑορτὴ.

Ἀπὸ πότε καθιερώθηκε ἡ τέλεσις τῆς ἐπίσημης καὶ λαμπρᾶς αὐτῆς θρησκευτικῆς ἑορτῆς, τελετῆς καὶ ὁμηγύρεως, δὲν εἶναι γνωστό. Ἀπὸ τὴν «παλαιὰ φυλλάδα» τῆς Ἀκολουθίας τῆς Ἑορτῆς εἰκάζεται ὅτι καθιερώθηκε λίγα χρόνια μετὰ τὴν εὐρεσιν τῆς Εἰκόνας.

Τὴν ἡμέρα αὐτὴ συρρέουν προσκυνηταὶ ἀπ' ὅλα τὰ γύρω χωριά. Ἀπὸ Γοργοπόταμο, Χιονιάδες, Ἀσημοχώρι, Βουρμπιανη, Ὁξυά, Θεοτόκο, Πυρσόγιαννη κ.ἄ. Τώρα ποῦ προσφέρεται καλύτερη συγκοινωνία, προσέρχονται καὶ ἀπὸ Κόνιτσα καὶ ἄλλες περιοχάς. Συνήθως οἱ καιρικὲς συνθῆκες τῆς ἐποχῆς εἶναι δυσμενεῖς, μὰ δὲν ἐμποδίζουν τοὺς πιστοὺς προσκυνητὰς νὰ προσέρχωνται ὁδοιπορώντας μὲ τὰ πρόσφορα, τὶς λαμπάδες καὶ τὰ ἄλλα ἀναθήματα νὰ λειτουργηθοῦν στὴ σεμνὴ Ἑορτὴ τῆς Εἰκόνας τῆς Παναγίας Πληκατιώτισσας. Ξεκινοῦν νύχτα ἀπὸ τὰ χωριά τους χαρούμενοι, γιὰ νὰ προλάβουν τὴν Θ. λειτουργίαν. Πολλοὶ ἀπὸ τὰ πιὸ μακρινὰ χωριά ἔρχονται ἀπὸ τὴν παραμονὴ καὶ διανυκτερεύουν στὸ χωριό. Οἱ κάτοικοι τοῦ χωριοῦ εὐχαρίστως τοὺς φιλοξενοῦν στὸ ζεστὸ τζάκι καὶ χαίρονται μὲ τὴν παρουσίαν τους. Προσέρχονται συνήθως ἀπὸ τὸν Ἑσπερινὸ καὶ οἱ εὐλαβεῖς

ιερείς τῶν γύρω χωριῶν κι ἔτσι ἡ Θ. λειτουργία παίρνει ἐπίσημο καὶ λαμπρὸ χαρακτήρα.

Παλαιότερα συγκεντρώνονταν ἐδῶ πάνω ἀπὸ χίλιοι διακόσιοι χριστιανοὶ προσκυνηταί. Τὰ τελευταῖα χρόνια, εἴτε λόγω τῆς ἀραιώσεως τοῦ πληθυσμοῦ τῶν χωριῶν, εἴτε λόγω ἀμβλύνσεως τῆς πίστεως προσέρχονται πολὺ λιγώτεροι.

Ἡ πανήγυρι διατηρεῖ καθαρὰ τὸν λατρευτικὸ τῆς χαρακτήρα. Κύριο μέρος τῆς πανηγύρεως ἀποτελεῖ ἡ Θ. λειτουργία μὲ τὸν Ἑσπερινὸ καὶ τὴν λιτάνευσι τῆς Ἱεράς Εἰκόνας στὸ παρεκκλήσι τῆς Παναγιοπούλας, ἓνα τέταρτο τῆς ὥρας ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό.

Τὸ βράδυ τῆς παραμονῆς, μὲ μικρὴ παράκλησι, κατεβάζει ὁ ἱερεὺς τὴν Εἰκόνα ἀπὸ τὸ Εἰκονοστάσι τῆς καὶ τὴν τοποθετεῖ σ' ἓνα μεγάλο θρόνο εἰς τὸ μέσον τοῦ σολεύα. Ἄργα τὸ βράδυ τελεῖται ὁ ἐπίσημος Ἑσπερινὸς μετ' ἀρτοκλασίας. Στὸν «προσημιακὸ» ψάλλονται «τὰ ἀνοιξαντάρια» καὶ τὸ «φῶς ἱλαρόν» καὶ ἄλλα τροπάρια καὶ ὕμνοι... «Τὴν σὴν Εἰκόνα τὴν πάντιμον, ὡς ταμεῖον Κόρη, τῆς σῆς ἀγαθότητος, πλουτοῦντες ὡς ἀληθῶς, χαρᾶς πληρούμεθα...» μέσα σὲ πνευματικὴ εὐωχία καὶ κατασκευτικὸ περιβάλλον κάτω ἀπὸ τὸ γλυκὸ ἡμίφως τῶν ἀναμένων κανδηλῶν καὶ τὸ φῶς τῶν καιομένων λαμπάδων, κηρίων καὶ πολυελαίων. Τὸ μοσχολίθι ἀπὸ τὸ θυμιατὸ τοῦ ἱερέως γεμίζει τὸ Ναὸ καὶ κατευθύνει τὶς προσευχὲς τῶν πιστῶν ὡς τὸ θρόνο τοῦ Παντοκράτορος. Ρίγη ψυχικῆς ἐξάρσεως πληροῦν τὶς καρδιὲς τῶν χριστιανῶν.

Τὴν ἄλλη μέρα, μὲ χαρμόσυνες κωδωνοκρουσίες τελεῖται ἐπίσημη Θ. λειτουργία μὲ συμμετοχὴ ὄλων τῶν ἱερέων, μὲ ψαλμωδίες —ψάλλουν οἱ καλύτεροὶ ψάλται— μὲ θεῖον κήρυγμα. Ἐφέτος ἱερούργησε μὲ τὴν ἀκολουθία του καὶ ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης τῆς Ἐπαρχίας μας, ὁ καλὸς ποιμενάρχης κ. Σεβαστιανός. Πιθανὸν γιὰ πρώτη φορὰ νὰ ἐλειτούργησε ἐπίσκοπος στὴν Ἑορτὴ αὐτῆ τῆς Θεομήτορος. Προηγούμενα χρόνια προσήρχοντο ἱεροκήρυκες καὶ θεολόγοι γιὰ νὰ προσκυνήσουν, νὰ ὑ-

Κατὰ τὴν πορεία τῆς λιτανεύσεως.

μνήσουν καὶ νὰ κηρύξουν τὸν Θεῖο λόγο. Ἡ Θεία αὕτη λειτουργία πρᾶγματι ἀναβαπτίζει τοὺς πιστοὺς προσκυνητές, ἐξυψώνει καὶ σηκώνει ψηλὰ στὰ οὐράνια τὶς ψυχές τοῦ ἐκκλησιάσματος. Ἀγιάζει τοὺς πάντας.

Ἀναπέμπονται τροπάρια καὶ ὕμνοι ἀφθάστου ποιητικῆς καὶ λογοτεχνικῆς ἀξίας καὶ τέχνης προσιδιάζοντες πρὸς τὸ ὅλον ἱστορικὸν τῆς Ἁγίας ταύτης Εἰκόνας. «Ὡς μανναδόχον στάμναν νοητὴν, τῆς σῆς ἐμφορείας τὸν τύπον, ἔδωρήσω παρθένε, τῷ πιστῷ λαῷ σου...». Νὰ καὶ τὸ Μεγαλυνάριον τῆς Ἑορτῆς: «Χαίρει τὸ Πληκάτιον εὐσεβῶς, κατέχον ἐν κόλποις, τὴν Εἰκόνα σου τὴν σεπτὴν, ἦν φωτὶ τὸ πάλαι, ἐξέφηνας ποιμέσι, Παρθένε Θεοτόκε, ἡμῶν βοήθεια».

Σὰν ἀπολυτίκιον τῆς Ἑορτῆς ἢ «παληὰ φυλλάδα» εἶχε τὸ παρακάτω: «Οἱ τῆς Πληκάδος τῷ Ναῷ τῆς Παρθένου προσδράμωμεν καὶ τὴν Εἰκόνα τῆς Πανάγνου ὁ-

ψόμεθα. Αὕτη γὰρ πάλαι τοῖς ὤμοις τοῦ ἱερέως ἐπιθᾶσα, ἐναερίως περιῆλθεν, οἷ ἔμελλε τὴν κατοικίαν ποιεῖσθαι. Ὅθεν ὕμνοις ἀσιγήτοις τῇ Θεοτόκῳ συνδράμωμεν, ἧς ταῖς πρεσβείαις λυτρωθείημεν πανωλεθρίου νόσου καὶ τῆς αἰωνίου τρυφῆς ἀξιωθείημεν». (ᾠχος α΄).

Εἰς δὲ τὴν φυλλάδα ποὺ περιέχει τὴν Ἀκολουθίαν τῆς Ἑορτῆς τὴν ἐκπονηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ὕμνογράφου Μοναχοῦ Μικραγιαννανίτου στὸ "Ἁγιον" Ὄρος, ἀναγράφεται τὸ κατωτέρω :

«Τὴν Θεῖαν σου Εἰκόνα ἐν φωτὶ ἐφάνέρωσας, τὴν πάλαι κεκρυμμένην ἐν τῷ δάσει Πανάχραντε καὶ ὤμοις ἀοράτῳ σου ροπῇ, ἀρθεῖσαν ἱερέως θαυμαστῶς, ὡς περ δώρημα τῶν θείων σου οἰκτιρμῶν, τῷ Πληκκᾷ δέδωκας. Δόξα τοῖς σοῖς χαρίσμασιν Ἄγνη, δόξα τοῖς μεγαλείοις σου, δόξα τῇ πρὸς ἡμᾶς σου Παρθένε χρηστότητι» (ᾠχος α΄). Ψάλλονται ἀμφότερα τὰ ἀπολυτικά ταῦτα.

Τελειώνει ἡ θεία λειτουργία. Γίνεται μιὰ πρόχειρη δημοπρασία ποιός θὰ «σηκώσει» (μεταφέρει) τὴν Εἰκόνα κατὰ τὴν λιτάνευσί Της. Γίνεται προετοιμασία γιὰ τὸ ξεκίνημα τῆς πομπῆς μὲ τὰ λάβαρα, ἐξαπτέρυγα κ.λ.π.

Πρὸ τῆς ἐκκινήσεως τὰ παιδιὰ τοῦ Σχολείου λένε ψαλτὰ τῷ ἐξῆς τροπάρη: «ᾠ Πανάμωμε, ὦ Πανάχραντε, Ἄγνη Παρθένε Μαρία, Μῆτερ Ἁγία, Μῆτερ Ὁσία, δέου καὶ ἰκέτευε ὑπὲρ ἡμῶν». Ξεκινᾷ ἡ πομπὴ γιὰ τὴν λιτάνευσί τῆς Ἁγίας Εἰκόνας μὲ μιὰ καθιερωμένη τάξι: Ἐμπρὸς τὰ ἐξαπτέρυγα — λάβαρα, πίσω οἱ ψάλτες, ἔπειτα οἱ ἱερεῖς μὲ τὴν Εἰκόνα εἰς τὸ μέσον καὶ ἀκολουθεῖ ὁ λαός. Ἐδῶ πρέπει νὰ τονισθῇ ὅτι ὅσηδῆποτε κακοκαιρία καὶ ἂν εἶναι, αὕτη τὴ στιγμὴ τὰ πάντα γαληνεύουν καὶ ὁ καιρὸς αἰθριάζει, σταματᾷ τὸ χιόνι, ἡ βροχὴ, ὁ ἀέρας!

Οἱ καμπάνες χτυποῦν χαρμόсуна. Ἡ πομπὴ προχωρεῖ εὐλαβικὰ ψάλλοντας τὴν Δοξολογία εἰς ἄργον ρυθμόν. Ἀκολουθεῖ ὁ λαός σταυροκοπούμενος. Πολλὲς φορὲς ἡ κεφαλὴ τῆς πομπῆς πλησιάζει στὸ παρεκκλήσι καὶ ἡ οὐρὰ εἶναι ἀκόμη στὸ χωριό. Οἱ γυναῖκες τελευταῖες, ψάλ-

λουν τὸ «Κύριε ἐλέησον» καθ' ὅλην τὴν διαδρομὴν. Ὑστερα ἀπὸ πορεία ἐνὸς τετάρτου τῆς ὥρας περίπου, ἡ πομπὴ φθάνει στὸ παρεκκλήσι τῆς Παναγιοπούλας. Ἐναποτίθεται ἡ Εἰκόνα σὲ εἰδικὸ εἰκονοστάσι. Ψάλλεται μὲ κατάνυξι ὁ Μικρὸς Παρακλητικὸς Κανὼν καὶ ἡ πομπὴ ἐπιστρέφει μέσῳ Ἁγίου Κωνσταντίνου, ἀπὸ ἄλλη ὁδὸ στὸ χωριό, μὲ τὴν ἴδια τάξι ψάλλοντας διάφορα τροπάρια. Ὅλη ἡ πομπὴ εἰσέρχεται μέσα στὸν Ἱ. Ναό. Οἱ καμπάνες κτυποῦν χαρμόсуна, ἡ Εἰκόνα ἐναποτίθεται ἐπὶ τοῦ Θρόνου. Ἱερεῖς καὶ ψάλται ψάλλουν μελωδικά: «Τὴν ὠραιότητα τῆς Παρθενίας σου...». Γίνεται ἡ Ἀπόλυσις. Διασταυρώνεται ἡ εὐχή: «Ἡ Παναγία βοήθειά μας» χαρὰ καὶ ἀγαλλίασι κατέχει ὅλους.

Ἡ Ἐορτὴ τῆς Παναγίας, γιὰ τὴν ὁποία ἀνεφέρθη τὸ Κεφάλαιο τοῦτο, δὲν ἔχει ἀλλοιωθῆ. Διατηρεῖ τὸν θρησκευτικὸ της χαρακτήρα πέρα ὡς πέρα. Καὶ τοῦτο ὀφείλεται στοὺς εὐλαβεῖς κατοίκους τοῦ χωριοῦ, οἱ ὁποῖοι τρέφουν ἀπόλυτο σεβασμὸ στὴν Εἰκόνα Τους καὶ κρατοῦν μὲ πολὺ εὐλάβεια τὶς παραδόσεις καὶ ἀποφεύγουν κάθε νόθευσι ἀπὸ κοσμικὰ καὶ λαϊκὰ στοιχεῖα. Ἀπευθύνεται ἡ εὐχή, ὅπως ἡ Ἐορτὴ αὐτὴ διατηρηθῆ ἀνόθευτη, ὅπως τὴ θέλει ἡ Παναγία ἡ προστάτιδα τῆς περιοχῆς.

Ἐσχάτως παρατηρεῖται ἓνα ἐνθαρρυντικὸ καὶ εὐοίωνο φαινόμενο στὴ σημερινὴ ἐποχὴ τῆς ἀκαμψίας τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος: Πολλὰ μεμονωμένα ἄτομα, ὁμάδες χριστιανῶν, τῆς περιοχῆς τοῦ εὐρύτερου διαμερίσματος τῶν ἀποικιωῶν, προσέρχονται μὲ εὐλάβεια γιὰ προσκύνημα τῆς θαυματουργοῦ ταύτης Εἰκόνας ἢ ἀποστέλλουν ἀπὸ τὴν ξενητεῖα διάφορες συνδρομὲς διὰ τὸν ἐξωραϊσμὸν τοῦ Ναοῦ τῆς Παναγίας.

Ἀποικοὶ τοῦ χωριοῦ ἀπὸ δυτικὴ Μακεδονία, στὴν Αὐστραλία ἢ στὴν Ἀμερικὴ εὐρισκόμενοι ἐνθυμοῦνται τὴν πατρῶαν κληρονομίαν καὶ μὲ περισσὴ εὐλάβεια συνδράμουν τὴν Ἐκκλησίαν. Ἀλλὰ καὶ πολλοὶ διατελέσαντες ὡς ὑπάλληλοι μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν διατηροῦν ζωηρὰν τὴν ἀνάμνησιν τῆς Ἱερῆς ταύτης Εἰκόνας καὶ

μετὰ πολυετῇ ἀπουσίαν ἐπανέρχονται γιὰ προσκύνημα
ταύτης. Ἔτσι ἡ φήμη τῆς Εἰκόνοσ θὰ διαδοθῇ ἀνά τὸ
Πανελλήνιον.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΑΤΤΗΣ

Διδάσκαλος

Πληκατίου Κονίτσης

δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Κόνιτσης

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας